

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80 บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและส่งเสริมสนับสนุนความรู้รักสามัคคี และการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในการนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 41 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) โดยยึด คน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยไว้ว่า มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รอบรู้เท่าทัน

โลก ครอบครัวย่อมนั้น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มี ธรรมาภิบาลดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ใน ประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน(สำนักประสานแผนและ พัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. 2552 : 1)

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์นั้น ต้องเริ่มตั้งแต่เด็กเล็ก การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นภารกิจที่ สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่น ให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามวัย การพัฒนาเด็กเล็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบตระหนัก และให้ ความสนใจเพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาคูหาเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่า สถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มัคคิยส กรรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรรมการพัฒนา ชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2549 : 1)

นโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยาและกรุงเทพมหานคร มี อำนาจหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาเด็ก เยาวชน พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ปีงบประมาณ 2544 รัฐบาลได้เริ่มนโยบายถ่ายโอน การศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึง เป็นสถานที่ดูแลเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี จากการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องท้องถิ่นดังกล่าว จึงมีผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพ ตามหลักวิชาการ ดังนั้นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีโครงสร้างที่กำกับดูแล คือ มาตรฐานการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

จากผลการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ในปีการศึกษา 2552 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผ่านเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์เด็กเล็กอยู่ในระดับดีมากของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และผ่านเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองเด็กนักเรียนในเขตเทศบาลตำบลคำใหญ่ให้ความไว้วางใจที่นำบุตรหลานเข้ารับการพัฒนาการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนมาก ในปีการศึกษา 2551 มีนักเรียนจำนวน 110 คน ปีการศึกษา 2552 มีนักเรียนจำนวน 140 คน ปีการศึกษา 2553 มีนักเรียนจำนวน 147 คน ซึ่งมีจำนวนมากขึ้นทุกปี และการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ได้ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ยึดหลักการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (รายงานผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลคำใหญ่, 2552)

ดังนั้นผู้วิจัย จึงต้องการศึกษา สภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ว่ามีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำเอาผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมาย นโยบายหรือแนวทางเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลให้มีมาตรฐานและคุณภาพตรงตามความต้องการของประชาชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพจริงของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาสภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลของการศึกษานี้จะใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อตอบสนองความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนและท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาในขอบเขตต่อไปนี้

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ จำนวน 130 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ
- 2.2 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

3. ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ในการดำเนินการศึกษานี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ขอบเขตของระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม - เดือนตุลาคม 2553

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ มีดังนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ มี 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ
- 1.2 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 1.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพ หมายถึง สภาวะหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและปฏิบัติเป็นประจำ

สภาพจริง หมายถึง การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ ตามมาตรฐานการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ที่เกิดขึ้นจริงและปฏิบัติเป็นประจำโดยศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพจริง 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

สภาพที่คาดหวัง หมายถึง ความต้องการที่จะให้เกิดขึ้นในทางที่ดี ความมุ่งหวังของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานด้านต่างๆ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพที่คาดหวัง 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเรื่องงบประมาณ บุคลากรในการจัดหา ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง การบริหารจัดการด้านอาคาร สถานที่และภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคารโดยคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะมีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็ก

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การบริหารจัดการด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน หรือท้องถิ่น

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี ซึ่งเน้นการเลี้ยงดูเพื่อให้มีการพัฒนาการทางร่างกายที่เหมาะสม มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง และช่วงอายุ 4-5 ปี เน้นการพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้อุปการะที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กและรับผิดชอบการดูแลเด็กในการเข้าเรียน โดยมีเด็กในความดูแลเรียนอยู่ระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาศูนย์เด็กอายุระหว่าง 3- 5 ปี และมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา

ชุมชน หมายถึง ชุมชนในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กวัยก่อนปฐมศึกษาอายุระหว่าง 3-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลคำใหญ่

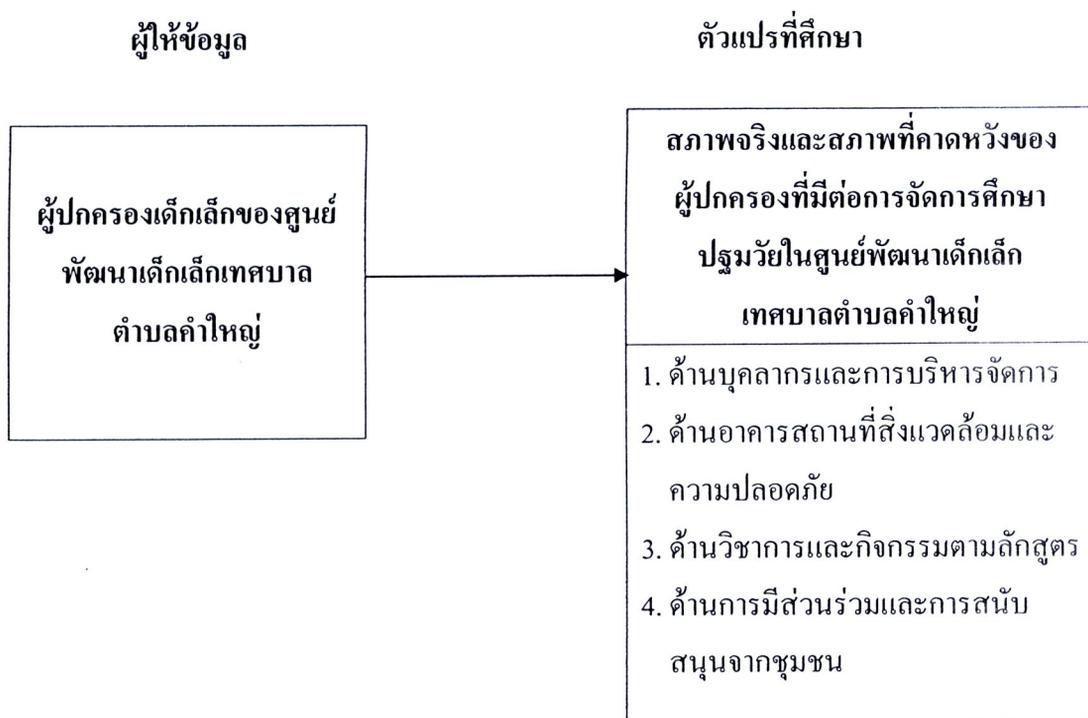
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเป็นเลขานุการในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีฐานะเทียบเท่าผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเด็กโดยเทศบาลตำบลคำใหญ่เป็นผู้สรรหาและแต่งตั้ง

เทศบาลตำบลคำใหญ่ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่อง สภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา